

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Gradniška stev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. Narokov za osemleto 500, letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, z.

v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 552. Mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 23. julija 1921.

ŠTEV. 74.

Politični pregled.

V Albaniji je izbruhnila državljanska vojska. Kot njeni sosedi smo to vest sprejeli z napetostjo ter pričakujemo od vlade, da takoj ukrene potrebne mere, da val anarhije ne preskoči državnih mej Jugoslavije. Albansko vprašanje je že aktualno, odkar je izgubilo turško cesarstvo to pokrajino. Od takrat je evropska diplomacija venomer skušala ustvariti v Albaniji znosne razmere, ali sredstva, ki jih je uporabljala, so bila nezadostna, ker so albanska plemena šele na prav primitivni razvojni stopinji ter nimajo še skupne narodne in še manj državne zavesti. Ko je Turčija upravljala deželo, je z vojaško silo in uporabo drugih radikalnih upravnih mer več ali manj vzdrževala red v zemlji. Ko pa je bila v balkanski vojski Turčija odrezana od Albanije in evropske velesile niso hoteli pristati na težnje Srbov, da pridejo do Jadranskega morja, je bila ustvarjena umetna država Albanija po evropskem vzorcu z nemškimi princem na prestolu, čeprav se plemenski in narodni razvoj ni povzpел iznad primitivnih oblik. Krvno sovraštvo, družinski in plemenski boji so bili in so še danes znak albanskega javnega življenja. Ta položaj sta izrabljali v svoje imperialistične namene Avstro-Ogrska in Italija ter sta z osnovanjem šol in z drugimi propagandnimi sredstvi ustvarjali v Albaniji svojo interesno sfero. Spominjamo se časov, ko so na Dunaju študirali albanski dijaki v udobnem internatu na avstrijske državne stroške, dočim je jugoslovensko dijaštvo živelo povečini v skrajni bedi. Princ Wied ni mogel ustvariti v zemlji normalnejših prilik ter je bil vladar le po imenu. Tudi Essad paša ni bil srečnejši, čeprav je bil domačin in je poznal svojo domovino. Ko je zdaj zopet izbruhnila državljanska vojska ter je pleme Miriditov prevzelo vod-

stvo severnega dela države nasproti vladi v Tirani, pravzaprav nismo bili iznenadeni, ker vemo, da se pri Albancih državni zmisel šele tvori ter je še sporno, ali se bo sploh razvil v smeri večje državnosti. Za nas je albanski upor neljub incident, ker zahteva večjo vojaško pripravljenost in nas utegne prisiliti k oboroženi intervenciji. Kajti lahko pride do resnejših izpadov tudi na naše ozemlje. Naše vojaško vodstvo pač že pozna albansko nevarnost ter bo brezdvomno nastopilo brezobzirno proti upornikom in roparskim tolpom. Poleg tega moramo paziti, da Italija ne poskusi iz albanskih homatij povleči svoje koristi ter se ustaliti pod to pretvezo na albanski obali, ki jo moramo v skrajnem slučaju reklamirati zase.

Habsburška nevarnost se zopet javlja v novih oblikah, ako smemo verjeti časopisnim vestem iz Budimpešte. V Švici se venomer vršijo posvetovanja Karlovih zaupnikov, ter je nameravana velikopotezna restavracija habsburške oblasti. Karl se po teh vesteh namerava vrniti v Budimpešto, odkoder naj bi se potem proklamiral unija Madžarske, Avstrije in Bavarske. Ta vest je brezdvomno pretirana, ali naj bo Karlovo rovarjenje koncipirano v tem ali drugem obsegu, gotovo je, da je to politični fakt, ki mu morajo nasledstvene države posvečati vso pažnjo. Iz Prekmurja venomer čujemo, da tamkaj napreduje protidržavna propaganda, ki ne vemo, ali je boljševiskega ali karlističnega značaja. Podoben bo položaj na Slovaškem in v drugih od Ogrske oddaljenih zemljah. Upamo, da se je diplomacija nasledstvenih držav v zadostni meri zavarovala proti legitimističnim prevratnim poskusom. Ko se je Karl mudil na Madžarskem, je bila zasluga Jugoslavije in njene vojske, da je njegova avantura propadla, kar je vzbudilo povsod priznanje; treba, da to reputacijo vzdržimo

v naprej. Baš sedaj je podpisana preventivna konvencija med Rumunijo in Jugoslavijo proti kršenju trianonskega in neuilly-skega miru, ki bo tudi mnogo pripomogla k osiguranju sedanjega položaja ter nas obvarovala večjih presenečenj.

Davčne odredbe za finančno leto 1921.

(Nadaljevanje.)

6. § 234 zakona o osebnih davkih se tako izpreminja: Oni delodajalci, ki po ces. naredbi z dne 8. julija 1898 drž. zak. 120, niso dolžni ustavljati davek od službenih prejemkov svojih nameščencev, jamčijo od sedaj naprej, za plačanje na plače uslužbenecv pripadajočih davkov, ako je nastavljenec nad mesec dni pri njih uslužben. Oni imajo pravico, da pri izplačilu plače ta davek odtrgajo. Nabrane davščine morajo oddati s posebnim izkazom v dveh izvodih najkasneje do 14 dni po preteku vsakega četrtletja davčni oblasti. V nasprotnem slučaju sme davčna oblast poseči po jamstvu delodajalca, ako bi se davek pri nameščencu ne dal izterjati.

7. § 205 odstavek 2 se izpreminja tako:

Rok za predložitev dohodninskih prijav, se razglasi na običajen način. Kdor v tem roku ne poda prijave, temu se odmeri davek na podlagi službeno nabranih podatkov brez nadaljnega opomina. Samo one davčne obvezance, za katere je nastala davčna obveznost šele tekom leta, mora davčna oblast individualno pozvati, da priglase prijavo.

8. Izpreminja se tudi prvi in drugi stavek § 221 in sicer:

Ako odmerjeni dohodek prizivnika ni večji kot 7.500 dinarjev in predsednik davčne komisije in komisija uvidijo, da je pritožba popolno-

ma opravičena, odloči o pritožbi davčna komisija sama.

V vsakem drugem slučaju odloča pritožbena komisija. Pritožbe takih davčnih obveznikov rešuje sam predsednik pritožbene komisije po svojem prepričanju v svojem delokrogu ali pa jih odstopa komisiji.

9. Kazenske določbe.

Redne kazni, ki so predvidene v § 244, 247, 248, 249 in 250 zakona o osebnih davkih, se desetkratno povečujejo.

10. Davčne komisije.

Pridobninske in dohodninske komisije, ki so bile po naredbi celokupne narodne vlade za Slovenijo razpuščene z dne 29. januarja 1919, Ur. list št. 336, se nanovo vzpostavijo.

Število članov komisije določa delegat ministerstva financ. On imenuje predsednika in polovico članov.

Pridobninske komisije prvega in drugega razreda za Slovenijo sta dve: za ozemlje bivše Kranjske komisija v Ljubljani in za kraje bivše Štajerske in Koroške v Mariboru.

Sestava pridobninske komisije in komisije za dohodnino se ima izvršiti tekom leta 1921 tako, da bodo priredile dohodnino za leto 1921 in izvršile zastanke preteklega leta in konečno, da odmerijo splošno pridobnino za leto 1922 in 1923.

Volitev komisij je osebna in ustna. Volilec se mora naznani v Ur. listu in na običajen način: dan, način in izvršitev volitve. Posebne legitimacije in volilne liste se ne bodo razpošiljale. Volitve se izvršijo v nedeljo. Volišča so sedeži davčnih uradov, v katerih področju volilec stane.

Volilna komisija se sestavlja iz upravnika davčne oblasti odnosno davčnega urada in dveh prisodnikov, ki jih pred volitvami imenuje predsednik iz vrst davčnih obveznikov, ki niso nameščenci.

Gospodarske razmere v Sloveniji sredi preteklega stoletja.

(Po zborničnih poročilih sestavi I. Mohorič.)
I. doba 1850—1855.

(Nadaljevanje.)

Ruda se je žgala v švedskih pečeh in so imele povprečno 33—36% vsebine. Za en cent surovega železa se je porabilo 15—16 kubličnih čevljev oglja. Oglje je žgalo podjetje v lastnih gozdovih v Jelovci in Poklukci v lastni režiji. Mnogo pa so ga dobavljali tudi kmetje, ki so ga v prostem času žgali. Leta 1856 je bilo za Javornik 130 ogljaren, ki so po večini po zimi na ročnih saneh dovažali v doline žgano oglje, odkoder se je na vozeh vozilo na fužine. Javornik je izdeloval kvadratno jeklo štev. 00 do 8 po metodi, ki je bila na Koroškem v navadi. Kalo pri podelovanju surovega železa v jeklo je znašal 30% in poraba oglja 40—45 kub. čevljev. Pri izdelovanju železa je bil kalo 25% in poraba oglja 25 kub. čevljev. Produkcija surovega železa je znašala v Javorniku letno povprečno 16.938 centov. V Kampnji 1855 centov 22.045. Jekla in železa se je izdelalo letno povprečno 9.304 centov. V Kampnji 1855 pa 10.488 centov in sicer 3670 jekla in 6818 železa. Zaposljevalo se je

495 delavcev, od tega 104 rudarjev, 19 pri plavžu in topilnici, 38 kovačev, 150 oglarjev, 150 lesnih delavcev; k temu bi bilo pristeti še okrog 100 kmetov iz okolice, ki so bili zaposleni pri prevažanju rude in okrog 300 kmetov, ki so po zimi žgali oglje.

Topilnica v Bistrici je vegetirala od železne rude, ki se je sporadično semintja našla v razpoklinah vapnenih plasti v gorovju. Odkritje takih železnorudnih plasti je bilo le slučaj. Plasti so bile 5 do 6 klafter globoke. Črpanje te rude, ki je bila nadsuta z peščeno plastjo do 15 klafter so bili ogromni in se zato ni dal vzdržati red, sigurn in konstanten obrat. Od nekaterih strani se je dovažalo rude iz daljave 9 do 10 ur. Le izredno nizke cene kurilnega materiala so omogočevale obratovanje. Leta 1855 je bilo 54 jam v obratu. Prostosledov pa je bilo razen tega še do 100. Rude so dajale 45—48% surovega železa. Poraba oglja na en cent surovega železa je znašala 11—12 kub. čevljev. Dobljeno surovo železo se je predelavalo v fužinah v Bistrici in Fužinah po novopeljani francoski metodi v razne izdelke. Za preskrbo obratov z ogljem je bilo letno okrog 150 ogalnic v obratu. Produkcija surovega železa v Bistrici je znašala letno povprečno 5.599 centov in leta 1855 pa 12.632 centov, od tega 1.754 centov vlitih izdelkov. Na Fužinah

in v Bistrici se je izdelalo palčnega železa, jekla in žeblice letno povprečno 5.734 centov, leta 1855 pa 9.780 centov. Podjetja so zaposljevala 423 delavcev, ne všteti voznike, katerih povprečno število se je cenilo na 250.

Izdelki teh železaren so nosili znamko »ZOIS«, ki je bila po svoji dobri kvaliteti sloveča daleč v inozemstvu. Največ izdelkov se je prodajalo dolgo časa v Romanjo, v Napolitanijo, pozneje, ko je angleško jeklo tam izpodrinilo naše izdelke, so ostali najboljši odjemalci Kropa, Železniki, Kamnagorica in Tržič. Leta 1855 se je iz Bohinje prodalo v inozemstvo jekla raznih vrst 4.804 centov in 2909 železa za okroglih 100.000 fl. Ta podjetja so vzdrževala cel bohinjskoradovljiški okraj, od katerega so dobivala letno od 130.000 do 140.000 fl. plače, medtem ko se je katastralni donos cenil na 150.000 fl. Iz tega je razvidno kakšnega življenskega pomena je bila železna industrija za Bohinj in okolico.

Železo je imelo, kakor je že omenjeno, vsled disage zelo ugodno izvozno konjunkturo. Vendar je švedsko in angleško valjano jeklo polagamo popolnoma odjedlo naši industriji one trge, na katere je dotedaj pošiljala topilno železo. Začetkoma je cena angleškega železa, dasi je imel prvovrstno surovino in izboren premog na razpolago zelo variirala, tako da so mnogi naših

obratov mislili, da je to le prehodna konkurenca. Pozneje so se prepričali, da je položaj nevzdržen in drug za drugim opustili izdelovanje jekla. Glavni vzroki so bili: nezadostna dobava surovin, vsled česar so bili primorani dovažati surovo železo iz koroške po zelo slabih potih, dalje vedno rastoče cene surovega železa in oglja. Na izdatnejši dovoz surovega železa vsled carinskih razmer ni bilo misliti in tudi domačega premoga podjetja niso mogla izkoristiti.

Drugi veliki kompleks za tedanje pojme je bila železarna kneza Auersperga na Dvoru, ki je imela 1 plavž, 2 peči, topilnico in železni rudnik.

Topilne kampanje so trajale po tri do štiri leta. Leta 1852 je končala v 174 plavžnem tednu 1. septembra 1849 začeta kampanja. Leta 1854 je bila končana 7 kampanja in po 12 tednih je pričela 8 kampanja. V periodi 1854 in 1856 je bilo zasuto 134.862 centov rude in se je porabilo 82.417 čevljev bukovega oglja z dodatkom 31.332 centov apnenca. Iz tega se je produciralo 3 milijone 859.239 funtov železa od tega 1.745.671 vlitih izdelkov. Povprečna vsebina rud je znašala 28%. Za izdelavo 100 funtov železa se je porabilo 349 q rude, 17 kub. čevljev oglja in 84 apnenčevega pridatka.

(Dalje prih.)

Ako določeni prisledniki ne pridejo pravočasno k konstituiranju komisije, sme predsednik postaviti dva druga prislednika izmed navzočih davkoplačevalcev, in ako teh ni, sme volilne izvršiti sam.

Volilci, katerih ne pozna niti predsednik niti komisija, se morajo legitimirati s plačilnim nalogom ali na kak drug verodostojen način. Po izvršenih volitvah pošlje predsednik volilni spis davčni oblasti, ki razglasi izid volitev po predpisnih določbah.

Ako ne pridejo k volitvam niti trije volilci, izpopolni drugo polovico pridobinske komisije pristojna trgovska in obrtniška zbornica in drugo polovico dohodninske komisije poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani.

Drugače veljajo dosednji predpisi.

11. Skrajšanje rokov za priziv, pritožbe in dostavitve plačilnih nalogov.

a) Rok 30 dni, ki je določen v § 1. zakona z dne 19. marca 1876 drž. zak. št. 28, se skrajša na 15 dni.

b) Davčne oblasti objavljajo izvršitev davčne odmere za posamezne vrste neposrednih davkov potom javnega razglašanja s pozivom, da si vsi davkoplačevalci lahko pregledajo odmerni izkaz pri pristojnem davčnem uradu tekom 15 dni.

Ako gotova vrsta davkov še ni odmerjena za vse davčne obveznike davčnega okraja, morajo biti v razglasu navedena imena obvezancev, katerim davek še ni odmerjen. Ko se tudi njim davek odmeri, mora se ponovno razglasiti, da je odmera izvršena.

Predpisani davek postane za obvezance, ki v roku 15 dni po preteku termina za pregled davkov ne podajo pritožb odnosno prizivov pri davčnem uradu I. stopnje, pravomočen, ne da bi davčnim obvezancem dostavljali posebne plačilne naloge.

Prekoračenje tega roka se sme oprostiti samo v slučajih, ki jih predvideva § 286. zakona o osebnih davkih.

Plačilni nalogi v dosednji obliki se bodo dostavljali samo podjetjem, ki so podvržena posebni pridobitni in onim davčnim obveznikom, katerim davčna oblast prvič predpiše splošno pridobnino, rentni davek ali pa dohodnino.

(Dalje prihodnjič.)

Začasni zakon o državnih trošarinah, taksah in pristojbinah.

V zvezi s finančnim zakonom je bil izdan nov začasni trošarinski zakon, katerega glavne določbe so sledeče:

Veljavnost zakona kraljevine Srbije o državni trošarini z dne 9. novembra 1909 se razen predpisov o ureditvi in organizaciji trošarinskih oblasti in o formalnostih postopanja razširja na celo kraljevino Srbijo, Hrvatov in Slovencev.

Trošarina se plača v srebru in ne kakor do sedaj v zlatu. Ukinja se v Sloveniji s to naredbo vinski davek in vinska doklada na vino, mošt in sadjevec ter linijska užitnina v Ljubljani in užitnina in doklada na meso.

1. Trošarina na sladkor iz sladkorne repe, surov ali rafiniran od 100 kg znaša 400 dinarjev.

2. Za vse druge vrste sladkorja 80 dinarjev.

Za sladkorne izdelke se plača trošarina na sladkor po vsebini sladkorja v izdelku. Pri izdelovanju sladkornih izdelkov v tuzemstvu se plača trošarina samo za uporabljen sladkor. Monopolna taksa na sladkor se ukinja.

3. Trošarina na kavo znaša za 100 kg 200 dinarjev.

4. Za kavin nadomestek, cikorijsko in žitno kavo za 100 kg 60 dinarjev.

5. Za riž 20 dinarjev.

Trošarina za riž, ki se prideluje v tuzemstvu, se plača samo pri odaji v promet in konzum.

6. Trošarina na pivo znaša za vsako hektolitersko stopinjo ekstrakta 4 dinarje.

V Srbiji velja za letošnje leto brez ozira na jakost piva trošarina 40 dinarjev za hektoliter brez 2% popusta. S prvim januarjem 1922 se bo trošarina na pivo izjednačila za celo kraljevino.

7. Trošarina na fina vina:

a) kakor šampanjec, malaga, vermut, šery, marsala, madeira in podobna vina, ki imajo 15% ali več stopinj alkohola, toda ne preko 22,5%, ali 5% odnosno več sladkornega ekstrakta od 100 litrov 600 dinarjev.

b) za vsa druga vina, vinski mošt in vinsko brozgo v pokrajinah, kjer se je dosedaj pobirala trošarina, od 135 dinarjev,

c) odnosno pri prodaji v zaprtih steklenicah od vsake steklenice od 0,7 litra pol dinarja.

Za vsako množino preko 0,70 litra se plača cela nova pristojbina. Plačuje se ta trošarina po predpisih, ki v posameznih pokrajinah v tem oziru veljajo. Trošarina se ne plača za vino, ki ga vinogradniki sami potrebujejo za domačo uporabo. Ako so vinogradniki obenem vinski trgovci, odredi oblast, kakšen odstotek se jim ima prepustiti brez plačanja trošarine. Vino z alkoholno vsebino nad 22½% se smatra za špirit. Trošarina na vino se plača brez ozira na to, ako se po trošarinski prijavi pod kontrolo trošarinske oblasti vino naknadno pojača ali osladi. Ta določba ne velja za šampanjec in druga naravna jaka vina.

8. Na ekstrakte, esence in eterična olja brez alkohola, za pijačo in kozmetične preparate od 100 kg 800 dinarjev.

Ako so te esence in izvlečki ter eterična olja z alkoholom, se plača od 100 kg zanje brez ozira na količino izvlečka (esence) 1760 dinarjev, brez ozira na alkoholno vsebino.

9. Na liker, konjak in rum od hektoliterske stopinje alkohola 35 din.

Na liker, konjak in rum, ki je izdelan v tuzemstvu, se plača samo razlika trošarinskih postavk. Pri likerjih se ima plačati tudi trošarina na sladkor, ki ga vsebuje.

10. Na sveče, razen lojevih in voščenih sveč brez ozira na njihovo obliko od 100 kg 40 dinarjev.

11. Na električno razsvetljavo in sicer:

a) od žarnice preko 10 do 32 normalnih sveč 5 dinarjev;

b) preko 32 sveč, od vsake nadaljne sveče 0,20 dinarjev;

c) za vsako obločnico, mesečno 10 dinarjev.

12. Na svetilni plin, brez ozira na to iz čega ali odkod se pridobiva, od kubičnega metra 6,40 dinarjev.

V mestih, kjer so električna podjetja za javno mestno razsvetljavo last občine, se za direktno nabavljene žarnice za javno uporabo ne plača trošarine. Podobno tudi plin za javno razsvetljavo ne podleaga plačanju trošarine.

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Souvan:

Kriza na desni — kriza na levi.

Iz vseh svetovnih delov prihajajo poročila o narodnogospodarskih krizah. Zmagalci, kateri imajo polnovredno valuto in nevtralne države tožijo zaradi preobilice produktov in zaradi zastajanja eksporta. Amerika in Velika Britanija ne morejo eksportirati, ker je njihova valuta predobra, in v našo, ali še v katero slabejšo preračunano, za eksport namenjeno blago preveč podraži. Posledica temu je zastoj v tovarnah, redukcija izdelovanja, gigantski boj za znižanje delavskih mezd, stavke, odpuščanje delavcev, brezposelnost. Švedska ima preveč zlata. V Švici je tujski promet na polovico padel, ker občinstvo iz dežel s slabšo valuto ne more potovati v Švico, če neče napraviti celega premoženja. Rusijo so spravili boljševiki na rob propada, tam vlada brezposelnost, draginja, lakota. Premagane države Nemčija in Avstrija, kakor tudi

Ogrska, trpe na slabi valuti in draginji; najmanj še Ogrska. V Poljski ni dosti boljše. Nemčija se sicer čudovito hitro popravlja, ali bremena so — dasi pravična — vendarle kruta, in Nemčija jih bo težko, težko zmagała.

Ostalih zmagovalnih državam se godi še relativno dobro, zlasti agrarnim. Češkoslovaška boleha seveda tudi na slabi valuti, kakor vse »nasledstvene« države, njena industrija bi bila v stanu državni položaj visoko dvigniti — pa tudi tukaj opažamo isto kakor pri drugih industrijskih državah: zaradi visokih cen, ki se plačujejo za iz inozemstva uvožene sirovine (bombaž, volna), so fabrikati relativno jako dragi, posledica zastoj izdelovanja, mezno gibanje, brezposelnost, kakor v Ameriki, Angliji itd., dasi v manjši meri. Agrarne države so še v najboljšem položaju, dasi ima tudi od teh vsaka svoje breme: Rumunija trpi zaradi neurejenih razmer v novopridobljenih deželah, zaradi neurejenega razmerja z Rusijo in zaradi večnih bojov med veleposestniki in židi na eni strani ter kmeti in kmetijskimi delavci na drugi strani. — Grčija si je svojo valuto prav po nepotrebnem pokvarila z avanturno ofenzivo v Mali Aziji in s svojimi večnimi državnimi preobraty. Jugoslaviji je največ škodovalo dejstvo, da nismo imeli ustave; sicer pa se nam razmeroma — objektivno sojeno — še ne godi najslabše. Upajmo, da bo vlada sedaj korenito pometla z Radicevci in drugimi prevratnimi elementi, kakor tudi z roparskimi albanskimi tolpmi.

Italija nam deloma lahko služi za zgled, kako je treba varovati svoje pravice (pri Italiji tudi namišljene »pravice«), kako in s kakšnimi sredstvi se more dvigniti valuta in doseči ravnotežje v finančnih budgetih. Italijanska lira po vsej človeški pameti ni več vredna od našega dinarja — in vendar notira v Curihu 29 do 30, dočim naša krona le 4 do 4,10, torej dinar 16.— do 16,40.

Jugoslaviji doslej s svojimi finančnimi ministri ni imela sreče. Čudimo se torej, da se taki diletanti, kakor je Ninčič, pošiljajo kot eksperti k trgovskim pogajanjem z Italijo. Ali nam Ninčič in Veljkovič nista že dovolj škodila z valutno reformo? Stojanovič je bil mož na svojem mestu, mož s širokim obzorjem; škoda, da je tako hitro umrl. Sedanjega finančnega ministra Kumandija hvalijo kot strokovnjaka. Upajmo, da bo z njim domovina zadovoljna, in da bo v kratkem pokazal, kaj zna. Prilike ima dovolj; doslej pa še ni stopil iz rezerve.

Radi priznavamo, da je v današnjih časih težko voditi finančno politiko; pa saj tudi italijanski finančni minister ni bil »na rožcah« postlan.

Res je, da stoje vsa narodnogospodarska pravila in vse formule na glavi. Formula o inflaciji bankovcev in o kovinski rezervi pride do veljave samo še takrat, kadar je inflacija tako velika, kakor v Rusiji in v Nemški Avstriji, in kadar kovinske rezerve sploh več ni. Sicer pa te formule ne pridejo več v toliko meri do veljave. Ako izvezamo Ameriko, Anglijo, Švedsko, ki plavajo v zlatu ali vsaj v zlatavrednem kreditu, je namreč inflacija bankovcev pri vseh državah precej velika, kovinske rezerve pa precej majhne. In vendar kolika razlika v borznih kurzih med francoskim frankom, italijansko liro, našim dinarjem, češko krono, nemško marko, itd.

Iz tega sledi, da so vzroki visokih ali nizkih kurzov vse drugi.

Menda se ne motimo, če trdimo, da so visoki ali nizki kurzi, večja ali manjša vrednost valute, eskomptirane menice na mednarodni kredit dotične države v bodočnosti.

Eskomptirano zaupanje! Kaj naj torej stori država s slabo valuto, da si pridobi zaupanja? Najprej: vsakoletni budget naj se spravi v red, kolikor pač gre. In dokler ni mogoče dohodkov zvišati, je treba pač izdatke omejiti. To je aksijom vsakega trgovskega uspevanja. Naj gre naš finančni minister po tej poti; italijanski je že krenil na to pot. Izredni izdatki in investicije pa se naj krijejo principijelno iz kreditnih operacij in posojil na

dolgo dobo; nikdar pa in nikoli ne s povzvišanjem poštinih in železniških — tarifov, kakor so to pri nas — in tudi v drugih deželah! — prakticirali.

Drugič: Prometna sredstva naj se uredé in spravijo v normalni tir, in »carinski postopaki« — naj bo že tak ali tak — ne sme ogrožati prometa in delati trgovcu škodo na času in denarju!

Tretjič: Mednarodni konferenci, ki se bode v kratkem sestala v Portorose, naj naši funkcionarji in naše stanovske organizacije posvečajo malo več pozornosti. Tudi pogajanja z Italijo in Reko se deloma že vrše, deloma se še bodo. Tukaj se bodo za najbližjo dobo postavili temelji za mednarodni promet, v kolikor bode tangiral našo državo. In vse to se obravnava lepo tiho pri zeleni mizi, med »diplomati«. Ali so pa ti diplomati na naši strani — na italijanski so brezdvomno! — tudi trgovski ali narodnogospodarski strokovnjaki?

Zakaj se ta trgovska vprašanja ne razpravljajo v gospodarskih enketah, ali pri trgovskih zbornicah in gremijih? O kako potreben bi nam bil za najbližjo dobo permanenten narodnogospodarski parlament! Vsa čast gosp. diplomatom in tudi gospodom »ekspertom«, ako so strokovnjaki, ampak zdi se nam, da bi bilo za tako važna vprašanja, kakor so sedaj na dnevnem redu: internacionalni promet, južna železnica, Baroš, zveza z zaledjem Reke in Zadra, obalna plovba in ribolov v Dalmaciji itd., resnično treba resnega dela, resnega programa, in da ne zadostuje, če gospod Pašič na predvečer odločitve pokliče nekaj ekspertov na razgovor.

Sedaj, ko je ustava gotova, moramo nemudoma na gospodarsko delo, na resno delo, ne po časopisih, s strankarskega ali — kakor pravijo Srbijanci — »s partijskega« stališča, ampak v gospodarski zbornici, ki se naj vsekakor osnuje, s stališča narodnogospodarske koristi celega naroda. Samo na ta način bomo dvignili zaupanje pri sosedih in naš dinar bo zadobil polno vrednost.

Naši eksperti naj poslušajo domače narodnogospodarske organizacije, naj se v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu in Dubrovniku pri teh organizacijah vsestransko informirajo, potem naj si napravijo načrt, naj konferirajo s trgovskim, finančnim ministrom, z ministrskim predsednikom, ta naj jim da končne instrukcije, in potem še le naj odpoštujejo na mednarodne konference. Tako bomo pridobili v narodnogospodarskih krogih tujih držav na ugledu, in naša beseda, naši predlogi bodo kaj veljali. Tako delajo tudi druge države, ki imajo nekaj veljave. Ne smemo pa posnemati bivše Avstrije niti bivše Turčije, kjer se je pred takimi pogajanjmi vedno vprašalo: »Kje je kakšen minister na razpoložanju?« »ekscelenca a. d. c.?«, ali »kje je kakšen paša s 3 konjskimi repi?«, da ga pošljemo na to in to konferenco. To bi bila usodna napaka.

Ves svet je v krizi. Najboljši strokovnjaki se gibljejo in sestajajo; samo mi stojimo ob strani in čakamo, da nam bogati strijci vržejo kakšno drobtinico.

To ne gre več tako naprej. Nastopimo sami aktivno; zahtevajmo svoj delež, saj je naš narod — posebno srbski del — dovolj trpel. Za vsak tak nastop pri mednarodnih konferencah pa je treba poprej temeljite priprave. Le tako bomo mi pospešili rešitev svoje krize, in s tem kolikor toliko pripomogli tudi k rešitvi svetovne krize in k ublažitvi težkih vojnih posledic. Če pa gredo naši eksperti neinformirani na konferenco ali pa če jih pri konferencah naši diplomati niti ne vprašajo; potem ostane mo sužnji naših »prijateljskih« zaveznikov. In tega nam vendar ni treba!

Današnja številka se je radi tehničnim ovir v tiskarni nekoliko zakasnila.

Oglašajte v Trgovskem Listu!

Sestavljanje dohodninske napovedi.

(Nadaljevanje.)

Na pr.:

V letu 1920. sem izvrševal sledeče obrte in podjetja:

- a) gostilno,
- b) specerijsko trgovino,
- c) trafiko.

Poleg tega sem izvrševal do 1. 8. 1920 še trgovino z zaklanimi prašiči. To sem s tem dnem za vedno opustil in obrt odglasil.

V letu 1921 in sicer 2. 1. 1921, sem pričel s trgovino z vinom na debelo.

Katere dohodke naj napovem?

Dne 1. januarja davčnega leta 1921. sem izvrševal:

- a) gostilno,
- b) specerijsko trgovino,
- c) trafiko.

Napovedati mi je torej donose teh podjetij.

Trgovine s prašiči dne 1. 1. 1921, nisem več izvrševal, torej tudi mi ni treba teh dohodkov navesti.

Trgovino z vinom na debelo sem začel izvrševati šele po 1. 1. 1921, torej se me iz tega vira za davčno leto 1921 ne more obdačiti.

Kar velja za donose, velja tudi za izdatke. Na pr.:

Leta 1920 vzamem posojilo in sicer 100.000 K po 6%. Posojilo sem dobil 1. 7. 1920., na obrestih sem plačal 3000 K in sicer dne 31. 12. 1920, torej za pol leta. Kaj naj odbijem?

Dne 1. 1. davčnega leta 1921 je ta vir izdatkov že obstojal. Torej se sme pasivne obresti odbiti od dohodkov. Ker pa vir izdatkov še ne obstoja eno leto, je navesti na pasivnih obrestih verjetni iznos na obrestih. Polletno sem plačal 3000 K. Celoletni izdatek znašal bi torej 6000 K. Od izkazanih dohodkov odbijem radi tega 6000 K.

S tem preidemo na najtežje vprašanje, ki dela vsem davčnim strankam največje težave.

Kako naj ugotovi svoje dohode in kako naj jih napove, da je z njimi zadovoljna tudi davčna oblast.

Splošno opomnimo, da ravno v tem vprašanju stranke največ riskirajo. Mislijo si, poskusimo, morda bo šlo! Napovedo se dohodki, katere bi tudi lažje moral smatrati za nepravilne. Posledica je obojestransko nezupanje, ki ne rodi niti za državo niti za stranke dobrih posledic. Toda o tem pozneje.

Predvsem obravnavajmo vprašanje ugotovitve dohodkov s teoretičnega stališča.

Davčni zistem neposrednih davkov pozna v tem oziru dvojne vrste dohodkov. Prvo vrsto dohodkov se more le oceniti. Kot primer navajamo tu dohodke iz gozdne in zemljiške posesti itd.

Nadaljna vrsta dohodkov se more tudi ugotoviti. To so dohodki iz službenih in mezarjih prejemkov, dohodki iz rent, obresti glavnice imovine itd. Ta delitev dohodkov je silno važna. Žal, da se jo ne vpoštevava zavezancev i od strani davčnih zavezancev in od strani davčnih oblastev.

Proučujemo to razlikovanje tudi v našem slučaju. Kam naj se šteje dohodke iz samostojnih podjetij in obrtov.

Na vprašanje je odgovoriti takole: Ako vodi trgovec (obrtnik) pravilno in popolno knjigovodstvo, tedaj je možno ugotoviti dohodke.

Sicer je pa te donose možno le oceniti. To je čisto naravno. Ako za beležim le dnevni promet, dalje vodim pregled plačanih in neplačanih terjatev, dolgovi, ne delam pa nikakega inventarja, kako naj tedaj »ugotovim« svoje dohodke? A tudi če sestavljam koncem vsakega leta zaključni inventar, mi to ne pomaga dosti, ker nimam evidence, koliko sem porabil za svoje potrebe, hrano, stanovanje, obleko, zabavo itd.

Glavna smernica bodi tedaj tole: ako morem ugotoviti dohodke, napovem te; ako jih morem le oceniti, naj se napove ocenjene dohodke.

Omenjamo še, da se tu od strani davčnih oblasti precej greši. Zahteva se od strank, naj dohodke ugotovijo, dasiravno vedo, da v kakem posameznem slučaju ne more biti govora o ugotovitvi, ampak k večjemu o ocenitvi dohodkov.

Nadaljnje postopanje po tem pojasnilu je naravno.

Ako morem dohodke ugotoviti, tedaj tvorim bilančni dobiček temelj za odmerno podlago pri dohodnini. Iz tega temelja je izločiti neobdačljive prejemke, prišteti pa obdačljive izdatke. Kar dobimo, je odmerna podlaga pri dohodnini.

Kaki prejemki so neobdačljivi, kaki izdatki pa obdačljivi, to navedemo pozneje.

(Dalje prihodnjič.)

Izvoz in uvoz.

Postopek pri izvozu konj po odobrenem kontingentu. Glavna carinarnica v Ljubljani je poslala tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici dopis, iz katerega je razvidno, da se more od kontingenta 5000 konj, od katerih se je 2000 komadov izvozilo na Grško; ostalih 3000 izvoziti in sicer preko carinarnic: a) Subotica 1000 komadov, b) Maribor 1000 komadov, c) Rakek 500 komadov, in d) Djevdjelija 500 komadov. Podrobnosti glede tega postopka so razvidne iz dopisa, ki je v zbornični pisarni interesantom na vpogled. (Štv. 5766.)

Izvoz in carina usnjenih izdelkov. Iz Čehoslovaške je dovoljen izvoz sledečih izdelkov iz usnja: čevljev vseh vrst, rokavic iz usnja, galanterijskega blaga iz usnja, izdelkov iz usnja navedenih v postavki car. tar. 342, usnjenih izdelkov opremljenih z dragimi kovinami, izdelkov iz usnja za tehnično uporabo, jermen in krzarskega blaga. Čehoslovaško ministrstvo financ je zvišalo uvozno carino za vse izdelke iz usnja za 900%, za galanterijsko usnjeno blago pa za 1200%.

Znižanje izvoznih pristojbin za čevlje v Čehoslovaški. Urad za zunanjo trgovino v Pragi je znižal s 1. julijem izvozne pristojbine za čevlarske izdelke od pol odstotka na četrť odstotka.

Izvoz petroleja iz Rumunije se od dne do dne zmanjšuje. Rumunske rafinerije se pritožujejo radi visokih izvoznih tarif in radi slabih prometnih razmer, ki dajejo ameriškim in poljskim fabrikatom najugodnejšo priliko za uspešno konkurenco.

Angleški izvoz v Rusijo raste od meseca do meseca. Vrednost izvoza je znašala meseca marca 7745, v aprilu 20.800, v maju 60.004, v juniju pa 81.201 funtov sterlingov.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Naša trgovska pogajanja z Italijo prekinjena. Dr. Momčilo Ninčič, predsednik jugoslovanske delegacije za trgovska pogajanja z Italijo, je poročal predsedniku vlade Pašiću, da je prišlo tekom pogajanj z italijansko delegacijo do takih načelnih nasprotstev, da so se morala pogajanja prekiniti. Nekaj italijanskih delegatov je že odpotovalo v Italijo, drugi pa bodo odpotovali te dni. Informirani krogi trdijo, da se pogajanja do meseca decembra ne bodo obnovila. Do tega časa namerava baje italijanska vlada sestaviti nove predloge.

Kako Nemčija podpira velike semnje. Kako velik gospodarski pomen pripisujejo na Nemškem velikim semnjem, je razvidno iz ogromnih podpor, ki jih država daje za te prireditve. Nemški državni zbor je pred kratkim sklenil za veliki semenj v Lipskem podporo povišati na 12.000.000 mark, semenj v Frankfurtu dobi 2.000.000 mark, v Breslavi 1.000.000 mark, in v Stuttgartu 500.000 mark. Veliki semnji so pač prireditve, ki so v velik splošen prid. Zato tudi »Ljubljanski veliki semenj«, ki se vrši od 3. do 12. septembra 1921 in je prva taka prireditev v naši državi, nahaja veliko zanimanje državnih in drugih javnih činiteljev in zagotovljena mu je, kakor čujemo tudi državna denarna podpora. Zlasti važen je semenj tudi za mesto Ljubljano samo, postane mu lahko vir novim znanim stalnim dohodkom iz poseta sem-

njev. Zato naj bi tudi prebivalci Ljubljane po vseh svojih močeh podpirali to prireditev.

Pridelek vina v Jugoslaviji. Industrijska zadruga za Hrvatsko in Slavonijo je predložila ministrstvu za trgovino in industrijo podrobno poročilo o stanju jugoslov. vinorodnih krajev, med katerimi se osobito važnost Dalmacije povdarja. Površje obdelane zemlje v celi kraljevini znaša: Srbija 34332 ha, Hrvatska-Slavonija 47852 ha, Bosna-Hercegovina 5900 ha, Vojvodina 63244 ha, Dalmacija 63424 ha, Kranjska 9857 ha, Štajerska 62252 ha. Skupna površina obdelane vinorodne zemlje znaša tedaj 250000 ha. Po površni izračumbi doseže vrednost vinorodnih krajev svoto 13 milijard 864.285.000 jugosl. kron. Letna produkcija vina znaša 5.000.000 hl. Dežele porabijo 3 milijone hektolitrov, ostanek, ki predstavlja vrednost ene milijarde dinarjev, se more izvažati.

Trgovina v Solunu. Vse vesti, ki prihajajo iz Soluna, pričajo o težkem položaju, v katerem se nahaja mesto. Tatvine, ropi in požigi se množijo od dne do dne in došlo je že tako daleč, da celo obsedno stanje nima uspeha. Da se pod takimi razmerami trgovina ne more uspešno razvijati, se razume.

Prosti promet s sladkorjem na Ogrskem. Po poročilu iz Budapešte je na Ogrskem postal promet sladkorja svoboden. Sladkorna komisija je določila tovarniško ceno za kristalni sladkor na 83 K, ceno za veletrgovino na 84,50 K in konsumno ceno na 87 K za kg. Sladkorja v kockah je malo, porabna cena zanj je 94,40 K v kartonih po 5 kg 93,70 K. Surov sladkor ima ceno 81,40 K, kristalni sladkor pa 114,40 za kg.

Žitni trg na Ogrskem, prejšnji poljedelski minister je ocenil donos pridelka pšenice in rži tekočega leta na 30 do 24 milijonov in prebitka, ki ostane za eksport na najmanj 4 milijone met. centov.

Industrija.

Tvornica železnega betona je osnovana v Brodu na Savi. Delniška glavnica znaša 1 in pol milijona kron.

Novo tvornico kvasa ureja dr. Fr. Benešić v Sremu. Ker v celi okolici Srema ni podobne tovarne, bo podjetje gotovo dobro uspevalo. Do sedaj se dovažava kvas v te kraje iz Zagreba in zagrebške okolice.

Grafit pri Pakracu. V bližini Pakraca so najdena velika ležišča grafitu.

Statistika denarnega, industrijskega in agrarnega gibanja v Italiji. Uradno so razglašali nekoliko podatkov denarnega, industrijskega in agrarnega gibanja v Italiji. Javni dolg je znašal v Italiji 31. dec. 1920 lir 47.900.000.000. Razni boni krožijo v višini od 26 milijard 683.000.000 lir. Za obrestovanje teh dveh je potrebno letno 3.648.000.000 lir. Redni letni dohodki za pokritje obresti 10.500.000.000 lir. Pripomniti je, da bode odredjena demobilizacija izdatno pripomogla k večji ekonomiji. Produkcija žvepla je prekosila ono od leta 1919 za 93.000 ton. Produkcija železnega kršča je dosegla v letu 1920 količino od 316.000 ton. Železa je dosegla v letu 1920 količino od 430.000 ton. Asfalta je dosegla v letu 1920 količino od 109.000 ton. Cinka je dosegla v letu 1920 količino od 73.000 ton. Svinca je dosegla v letu 1920 količino od 35.000 ton. Volnena industrija je dosegla skoro redno produkcijo. Izgled za žetev domače pšenice je danes dober, a posejana površina je jednaka predvojni. V slučaju, da se vzgled uresniči in da bi znižanje tečaja in cen dalje vstrajalo, je upati na mogočnost povratka slobodne trgovine.

Kriza v čehoslovaški kovinski industriji. Poročila, ki prihajajo iz Moravske Ostrove kažejo, da vlada v čehoslov. kovinski industriji težka kriza. Ker tvornice ne morejo razpečati svojih zalog, so že večkrat nameravale odpustiti veliko večino svojih delavcev, vendar tega na zahtevo vlade do sedaj še niso storile, sedaj pa jih je obča stagnacija k temu koraku prisilila. Tvornice so sklenile, da znižajo svoj pogon do minimuma.

Kriza v čehoslovaški industriji stekla in izseljevanje delavcev. Ker se cene kemikalijam, pesku in premogu ne ganejo, se nahaja čehoslov. industrija stekla v težkih razmerah. Delavci, ki

doma ne dobe dela, se trumoma izseljujejo v Francijo. Češki industrialci in Zveza delavcev so se trudili, da ustavijo izseljevanje, vendar so prišli do prepričanja, da se zapuščanje domačih tal ne da preprečiti, dokler se razmere ne zboljšajo.

Denarstvo.

Poštna hranilnica kraljevine SHS v Beogradu. Podpisana je uredba o poštnem hranilnem, čekovnem in virmanskem prometu v naši kraljevini. Po tej uredbi se otvarja v Beogradu poštna hranilnica kraljevine SHS, kateri bodo podrejeni poštini čekovni uradi v državi. Ta zavod se bo bavil s hranilnimi, čekovnimi in virmanskimi posli, z eskontiranjem menic, z dajanjem posojil itd. Najmanjša vloga more biti 1 dinar.

Čehoslovaški dolgovi. Čehoslovaška ima okrog 15 milijard notranjega in 22 milijard zunanjega dolga.

Promet papirnatega denarja v Italiji. Koncem preteklega leta je bilo v Italiji 19 milijard in 689 milijonov papirnatih lir v prometu, sedaj pa jih je 17 milijard in 979 milijonov.

Nova finančna trgovska ustanova v Zedinjenih Državah Amerike. Naš generalni konzulat v Newyorku naznanja, da se ustanavlja tam ustanova z osnovno glavnico 100.000.000 f. st. v ta namen, da bo dajala kredit inozemskim izvoznikom, ki bi se morali v ta namen organizirati. (Štv. 3800.)

Carina.

Zvišanje carinskega pribitka v Avstriji. Skupni znesek, ki se ima v primeru plačila carine v bankovcih izvršiti, se do nadaljnjega določa za blago, navedeno v § 2 dotične odredbe, s 130 kratnik, za drugo blago s 100 kratnik, po obstoječih tarifnih postavkah znašajočim nominalnim zneskom plačila, ki se mora v zlatu plačati. (Št. 4372.)

Promet.

Počasnilo o pobiranju ležnine v privatnih skladiščih. Povišani ležnini je zavezano vse carinsko blago, ne glede na to, ali leži v čisto državnih skladiščih, odnosno ložiščih, ali pa v zasebnih skladiščih, odnosno ložiščih, ki so na račun države (carinarnice) ob posebnih pogojih vzeta v najem za vkladanje carinskega blaga, s to razliko, da lastniki takih skladišč, odnosno ložišč, niso upravičeni pobirati popolno ležnino, nego samo po 0,20 dinarja v zlatu od vsake 100 kg nečiste teže na dan. Razložek, odnosno pobrani presežek 0,20 dinarja v zlatu od 100 kg do stopnje, glede na izdatke, ki jih ima država za zavarovanje in čuvanje in za plačevanje odškodnine za dotično blago, se mora smatrati za državi pripadajočega in kot tak oddajati državnim blagajni. Če kdo izmed lastnikov privatnih skladišč, odnosno ložišč, ne bi hotel pristati na ta pogoj, mu carinarnica (vpoštevaje odpovedni rok, določen v pogodbi), odreče uporabljanje skladišča, odnosno ložišča, takoj prestane sprejemati blago in bo z dotičnim skladiščem v najkrajšem času likvidirala.

Most preko Mure so naše oblasti zaprle v protest proti ustavitvi jugoslovanskega prometa med Špiljem in Radgono.

Dir. vozovi Beograd-Bos. Brod-Zagreb. Izza 18. t. m. so v prometu zopet direktni vozovi Beograd-Bos. Brod-Zagreb, tako da zamorejo potniki iz Zagreba v Sarajevo oziroma iz Slavon. Broda v Bos. Brod potovati v direktnih vozovih.

Direktni promet blaga z Madžarsko. Poleg direktnega prometa brzovlakov je sedaj otvoren med našo državo in Madžarsko tudi direktni promet blaga z direktnim tovarnim listom. Tovorni listi se izpolnujejo pri nas na našem, na Madžarskem pa na madžarskem jeziku, dočim mora biti vsebina označena še na francoskem ali nemškem jeziku. Odpošiljatelj mora navesti prehodno postajo. Prehodne postaje so: Gyekenyeš, Kalebira, Reka, Sereg, Murakeresztur ali Nova Kaniža. Blago se prevažava samo preko Koprivnice-Serega. Do sedaj se sprejema najmanjši tovor 5000 kg, ali pa se mora za to težo plačati. Vozarina se plača po lokalnem tarifu samo do meje.

Kmetijstvo.

Žetev pšenice v južni Srbiji. Po poročilih iz južne Srbije je žetev pšenice pokazala prav dobre rezultate, tudi pšenica v Banatu je prekosila naše pričakovanje, le slama je radi suše majhna in drobna.

Poročilo o hmelju.

IV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo SHS. Žalec (Savinjska dolina), sredi julija 1921. Od našega zadnjega poročila je nastalo ugodnejše vreme in vsled tega se je stanje hmeljarske rastline izdatno zboljšalo, vendar izgleda tako, kakor bi hoteli iz mokrote in mraza preiti v sušo in vročino, ker od začetka tega meseca je le enkrat neznatno deževalo. Imamo skoro vsaki dan male nevihte, vendar brez posebne padavine. Pomanjkanje mokrote se že vidi na nekaterih poljskih rastlinah (fižol). Golding hmelj cveti in poznji hmelj prehaja v cvet. Glede hmeljske trgovine ni kaj posebnega poročati.

Društveno vodstvo.

Žatec, 15. julija 1921. Prve dni julija smo imeli obilo dežja; od tiste dobe pa je nastalo prav gorko vreme, noči pa občutljivo hladne, 7 do 10° R. Žalibog so se zadnji čas zopet prikazale hm. ušice, letos torej že drugokrat in hmeljarji so zopet začeli škropiti; katero delo pa ovira ravno pričeta žitna žetev. Ne premnogi cveti prehajajo že deloma v kobule, za kar so topel dež in tople noči nujno potrebne. Slabi in neškropljeni nasadi bodo po uši uničeni, krepkejši bodo pa tudi brez škropljenja otihi. Dasi se je upanje nekoliko poslabšalo, vendar ne smemo obupati. Ako v kratkem času ne dobimo dežja, bo letina še manjša, kot jo pričakujemo. Hmeljska kupčija je postala prav živahna in so cene poskočile od začetka julija za 1000 K. Plačuje se po kakovosti od 3000 do 3200 žK za 50 kg. Končno razpoloženje prav čvrsto, cene rastejo.

Nürnberg, dne 12. julija 1921. Po došlih poročilih se je mrčes po nasadih še pomnožil, tako da se upanje na dobro letino vedno zmanjšuje. Topel dež in tople noči so za nadaljni razvoj rastline nujno potrebne. Na trgu je razpoloženje prav čvrsto, cene rastejo. Cene 2000—2500 M za 50 kg.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Predpisi o kompetenci carinskih uradov v Avstriji. V pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je interesentom na vpogled brošura, ki vsebuje predpise o kompetenci carinskih uradov v Avstriji. (Št. 5193)

Motorni plugi. Poljski generalni konzulat v Zagrebu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je »Društvo poljskih mehanikarja iz Amerike«, katero razpolaga z glavnico treh milijonov dolarjev in katero je sedaj kupilo tovarno strojev v Pruškovi pri Varšavi in v Porembu pri Zawiercia, začelo izdelovati motorne plugje. V ta namen je sezidana posebna dvorana za stroje, ki meri 10.000 m². V tem podjetju izdelani motorni plugi so označeni z »Mocarz« in imajo sledeča značilna svojstva: Motor z 32—38 konjskimi silami, z 2 cilindri, za težki bencin, poraba bencina normalna. S posebnim strojem za ohlajanje se motor posebno intenzivno ohladi. Plug ima 6 lomežev in orje 4 čevlje globoko. Težak je 2000 kg in je najlažji te vrste. Plug velja 1 milijon poljskih mark — 120.000 K sedanje naše valute, od postaje Zawiercia. Dobavi se 1 mesec po naročitvi. Plačilni pogoji: 50 odstotkov se plača ob naročitvi, ostalo ob vročitvi tovarnega lista (5256).

Dobava, prodaja.

Razpis dobave raznega materiala za ravnateljstvo državne železnice v Subotici. Dne 30. julija t. l. se bo vršila v pisarni ekonomata ravnateljstva železnice v Subotici ofertalna

pisarna licitacija za nabavo raznega materiala, med tem so tudi: loj, steni, sveče, milo, vazelini, olje, svetiljke, razno železno orodje, povoji, madikamenti držaji za orodje, brezove in sirkove metle, barve, vrvi, libele, reflektorji in stekleno blago, indigo papir in drugi papir, kemikalije, četke itd. itd. Ponudbe je poslati do 30. julija t. l., 12. ure dopoldne ekonomskem oddelku železniške direkcije v Subotici; ako mogoče, naj se ponudbi priloži vzorce ali pa natančni opis kakovosti ponujane blaga. Ponudba mora biti v zapечатem ovitku z naslovom »Ponudba li-nijskog potrošnog materijala za Direkciju Državnih železnica, Subotica k broju: 13223/21« in opremljena s predpisano takso 10 dinara. Natančnejše podatke je dobiti ob delavnikih v ekonomatu železniške direkcije v Subotici. Dobavni razpis, v katerem je seznam blaga, ki ga je dobaviti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Pripomni se pa, da zbornici ni na razpolago več izvodov razpisa, da bi ga mogla interesentom razposlati.

Prodaja usnja. V pisarni odseka ministrstva za prehrano v likvidaciji se bo vršila dne 20. avgusta t. l. ofertna licitacija za prodajo večjih količin usnja (boks itd.). Blago se zamore pregledati vsak dan pri navedenem ministstvu v Novem Sadu. Zapečateni ponudbe sprejema odsek Prehrane v Novem Sadu do 19. avgusta do 12. ure, odpiralo pa bo ponudbe 20. avgusta ob 10. uri dop. Na pozneje predložene ponudbe se odsek ne bo oziral, po pošti poslane pa bo vračal odpošiljatelju. Ponudbe se sprejemajo le za celo količino. Kavcija znaša 25.000 K. Prodaja velja za kupca takoj, za državo pa po odobritvi ministrstva.

Prodaja zlatnine, tkanine, popra, čokolade itd. se bo vršila dne 16. avgusta t. l. na glavni carinarnici v Subotici ob 9. uri dopoldne.

Prodaja beležnikov, usnjenih koročev, kuvert in igralnih kart se bo vršila 16. avg. ob 9. uri dopoldne v Skoplju na glavni carinarnici.

Razpis dobave strojev in orodja. Pomorska oblast, sedaj v Bakru, potrebuje za popolno ureditev nove mehanske delavnice razne stroje in orodje. Podrobni dobavni pogoji in seznam predmetov, ki jih je dobaviti, se dobe pri ekonomatu gori omenjene pomorske oblasti. Zapečateni, s kolkom za 10 dinarjev opremljene ponudbe je poslati najdalje v enem mesecu od dne, ko je bil ta razpis objavljen v Službenih Novinah v Beogradu, Pomorski oblasti, sedaj v Bakru. Položiti je varščino in sicer državljanom SHS 10%, inozemcem pa 20%. En izvod dobavnega razpisa in seznama blaga je v pisarni trgovske in obrtn. zbornice na vpogled. (Št. 5663)

Razno.

Razdeljevanje živine. Živina, katero nam bodo dale države, ki morajo plačati Srbiji vojno odškodnino, se bo razdeljevala v Nišu, Gornjem Milanovcu, Skoplju, Kasevski Mitrovici, Beogradu, Prištini, Negotinu, Čečku in Velebu.

Italija je vrnila dve vojni ladji. V šibeniško luko sta pripluli dve bivši avstrijski vojni ladji »Donau« in »Schwarzenberg«. Te ladje nam je morala Italija vrniti, sedaj jih je vrnila, vendar v zelo slabem stanju.

Tržna poročila.

Trg.

Ljubljana: Telečje meso K 20 do 24, volji kg. žive teže K 21 do 22, breskve K 22, marelice K 22, hruške K 16, jabolka K 12, kumare K 12, grah K 8, čebula K 6, krompir novi K 6 do 4, stari K 2, kolaraba kg K 6, sladki grah K 10, jajca po K 2.40, oves kg K 7.20, koruza K 5.80, moka 0 K 17.50.

Kolonijalno blago

Sladkor, Chicago: centrifugal 4.37 (dan preje 4.25), London po cent.: West Indian crystal. skladišče 46/9, Tate Brownish bis good coloury pieces 44/—, Lyles yellow crystals 50/6, Muscavadoes 44/—, Tate castor 60/6, cubes 60/—, crushed 57/6, granulated 56/6, white 50/—, Lyles no. 2 granulated and white 56/—.

Kakao, Marsilja: Bahia fair 105 do 110, good fair 110 do 115, supérieur 120 do 125, Trinidad 130 do 145, plantation 132 do 137, Venezuela 135 do 140, supérieur 145 do 150, Guayaquil 170 do 175, Haiti 80 do 85, Dominikanische republik 95 do 100, San Thomé ordinaire 95 do 100, supérieur 115 do 125, Cameroun 80 bis 90, supérieure fermenté Victoria 110 do 115, Accra 100 do 105, fermenté 105 do 108, Martinique 140 do 145, Gabon fermenté 145 bis 150.

Hamburg: Accra loco 655 M. Accra fina ferm. raztovar. julij-avgust 548, loco 590, Accra Vorrant loco 390 do 540, Thomé fini raztovar. julij-avgust 726, loco 750, Kamerun loco 740, Samana loco 600 do 640, Bahia fair loco 575, Bahia superior 715, Plantation Trinidad 760, Superior S. Arriba 905, Cipaca Arriba 865, Machala 795, Venezuela naturell 830 do 1130, Porto Cabello in Maracaibo 1360 do 1790, Java 570 do 1620.

Kava: New-York loco 69/16, za julij 6.13, september 6.38, december 6.79, marc 7.12, maj 7.28. Hamburg: Santos Ekstra Prima 8.30 do 8.80 M. Prima 7.80 do 8. Superior 725 do 750, Good 6.75, Regular 6.50, Rio 6 do 6.50, Minas 6.95. Java Robusta 5.85 w. i B, 6.45 centralno ameriška kava (Guatemala) Costarica, Columbia, Nicaragua, Venezuela itd.) 10 do 14, prana kava 11 do 15, Cazengo 4 do 6. Amsterdam: Java Robusta WIB. f. a. q. iz Indije 26 1/2 cent. cif. na potu 27 c. cif. Holandija. Lepo blago žetve 1918 29 1/2 c. cif. Holandija Robusta. zelenkasta, loco 27 1/2 do 28. Prana, zrnata kava 55 do 56 c. srednja kvaliteta 48 do 50 c. Rumena Surinam Liberia 31 c. fol. Paviang Liberia 30 c. fob.

Riž: Hamburg: Burnah II. promt od Londona 19.3 šilinga, prevoz v juliju 18.6 šilingov Burmah No. 00 loco 6.50 M., za julij 5.60, za avgust 5.50. Burmah lomljen A. I. loco 4.80, za julij 4.70, za avgust 4.45. Burmah lomljen A. II. loco 4.70. Siam Garden A I. raztovar. v juniju 4.25, Siam Patria glazirana fina kvaliteta 6.80, druga 6.05, Fancy Blue Rose 7.70, Choise Blue Rose 6.95 do 7.20, Valencija glazirana 7.30, neglazirana 7.

Hamburg: Poper črni 4 1/4 d p lb. Lampang 4 3/4 vl., Tellicherry 4 1/2, Alleppy 4 1/2 Muntok, beli 9 1/4, Singapore beli 9 1/4, Piment 2 5/8, nagelčki Zanzibar 9 3/4.

Les.

Slovenija koncem junija. Hrastovi plohi 1. razr. 1100 do 2200 K, 2. razr. 700—900 K, za furnir 2600—3400 K, hrastov rezani les (sur dosses) 3000 K, (sur quartier) 4000 K, hrastove deske do 50 mm do 3000 K, hrastovi trani nad 50 mm obrobjeni do 3400 K, frizi za izvoz do 2500 K, bukovi plohi 1. razr. 300 K, bukov rezan les parjen 1200—2000 K, surov 1. razr. 1000—1200 K, javorjevi plohi 1. razr. do 1100 K, jesenovi plohi 1. razr. do 1600 K.

Kože in usnje.

Trantenau: Volovja koža 22 kg K 19, od 22 do 29 kg 18.40, od 34 do 39 kg K 18.50, od 40 do 44 kg K 17, od 45 do 49 K 16.90, od 50 do 54 kg K 16.20, od 55 do 59 kg K 16, čez 60 kg K 14.50. Kravja koža 22 kg K 19, od 22 do 29 kg K 18, od 30 do 34 kg K 17.60, od 35 do 39 kg K 18, od 40 do 44 kg K 17, od 45 naprej K 17. Telečja koža K 23 po kg.

Kovine.

Newyork. baker elektr. 12.87, kositar loco 30, svinec 4.40, cink 4.25,

železo North Foundry 23.50, bela pločevina 5.75. London. baker 72.50, za 3 mesečni rok 72.50, baker elektr. 75.50 do 77.50, baker best selected 73, baker Strong-Sheets 112, svinec 23.35, aluminij 150, antimon Regulus 40, bela pločevina loco 27, živo srebro 10.75—11, nikelj 190, srebro 36.87, zlato 110.1, platina 380.

Berlin: baker elektrolit 2143, rafinirani 1800—1820, mehki svinec 650 do 665, surovi cink 794, remelted cink v ploščah 530, aluminij 2750, kositar Banka 4900, kositar Straits 4800, kositar Austral 4800, čisti nikelj 4200, antimon regulus 725, srebro 1300—1320.

Stare kovine in odpadki.

Berlin: baker 1500—1650, rudeča med 1075—1200, bela med 575—675, medna pilovina 550—620, cink 340 do 380, novi cinkovi odpadki 475—525, svinec 440—490, aluminijevi odpadki 1550—1750, vse po 100 kg v markah.

Bombaž.

Newyork: loko, 12.15 (dan preje 12), julij 21.88 (11.73), avgust 12.15 (11.99), oktober 12.61 (12.43), december 13.05 (12.98). Liverpool: loko 7.99, julij 7.90, oktober 8.30, december 8.46, egiptovski bombaž avgust 14.35, december 14.75, februar 14.80. Aleksandrija: julij 27.30, november 29.35, gornjegiptovski bombaž oktober 17.60, december 19.20 London Fully middling American skladišče 8.03, Fully good 15.50, Bremen 21.70 M po kg. New Orleans loco 11.13 (dan preje 11).

Borza.

22. julija.

Zagreb, devize: Berlin 212.50 do 212.75, Bukarešta 224, Milan 728 do 731, London izplačilo 586 do 587, ček 582, Newyork kabel 163 do 165, Pariz 1260 do 2665, Praga 211 do 212, Švica 2665 do 2680, Dunaj 19.50 do 19.60, Budimpešta 51.50 do 52, valute: dolar 157.50 do 159, avstrijske krone 22, rublji 28 do 30, češke krone 214, 20 K v zlatu 528 do 530, marke 216, lire 721.

Beograd, valute: dolar 39.80 do 40, lire 180 do 185, leji 56.50 do 57, levi, 37.50 do 38, marke 54 do 55, avstrijske krone 5.40 do 5.50, češke krone 56 do 56.50, drahme 220 do 225, napoleoni 131 do 131.50, devize: London 141 do 146, Pariz 313 do 315, Ženeva 655 do 665, Solun 225, do 230, Praga 52.50 do 52.80, Dunaj 4.95 do 4.97, Berlin 53.25 do 53.35, Milan 182.50 do 183.

Večja množina

zlatih predmetov in raznih dragocenosti je na prodaj. Poizve se pri Aug. Nadilo, škofja Loka.

Proda se stavbena parcela

v obsegu 3000 m², 1 m² po K 20—, ležeče na najboljšem prostoru Rajhenburga v najposrednejši bližini premogokopa. Najprimernejše za trgovce. Dopisi na Josip Hlebec, Rajhenburg.

Posojilo K 100.000

se išče za upostavo stavbe. Jamstvo z vknjižbo na l. mestu. Cenjene ponudbe se prosi na Josip Hlebec, Rajhenburg.

SLOVENSKA BANKA
LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega Doma“

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. . . Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.
Vplačana delniška glavnica K 30.000.000.
Telefon št. 567. . . Čekovni račun št. 12.200.

Veletrgovina
manufakturnega in
modnega blaga

J. N. Šostarič

Maribor

se v najkrajšem času

preseli,

iz Gosposke ulice na

Aleksandrovo
cesto št. 13

na kar opozarja že
sedaj svoje
cenjene odjemalce.

Veletrgovina
z
manufakturno

„MERKUR“

MARIBOR

Cankarjeva ulica 1.

□ □

Velika zaloga
manufakture,
češki, francoski
in angleški izdelek.

□ □

Samo na debelo.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolneji, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznoverstno žganje
moko

in deželne pridelke
raznoverstno rudninsko
vodo,

22, 10—10
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Na debelo in drobno najceneje kupite

trgovski in kancelijski
gladek, črtan, kariran
in kvadriran, pisarni
v mapah in škatljah,
ubran (Krepp), svileni,
klosetni in ovojni
razne zvezke za srednje in višje šole,
raznoverstne kuverte in razglednice,
čipke za stelaže ozke in v polah, kredo,
peresa, svinčnike, radirke ter razne
druge pisarniške in šolske potreb-
ščine pri

L. PEVALER, LJUBLJANA,
Židovska ulica 4.

Sode
za ca 200 hl, po 25 do
30 hl vsebine, stare,
dobro ohranjene, ka-
kor tudi nove, razne
vel., nudi po nizki cen

Ivan Pirc, sodar
Dravljice, p. št. Vld n. Ljubljano.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinski in trapistov-
ski sir, solami, šunka in sla-
nina, ljubomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER
Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Jadranska montanska
družba, d. z o. z. Ljubljana

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavlj „Montana“

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste

kovin, rudnin

in kemikalij ter vse

industrijske izdelke, spa-

dajoče v rudarsko, fužinarsko in

kemijsko stroko.

Pozor! Trgovci! Pozor!

Zahtevajte ponudbe za

rujavni omotni papir

na zraku sušen.

Cele vagone in manjše količine razpošilja

Ludovik Šef, Maribor

tovarniška zaloga papirja in
pisalnih potrebščin.

Telefon interurban št. 148.

Brzjavlj: Papiršef, Maribor.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke
in deklice ter posebno izbiro najnovejših

damskih modelov. **Franjo Cerar,** tovarna
slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za
cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se
sprejemajo različni stari klobuki in slamniki
v Ljubljani pri trdku Kovačević in Tršan,
Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Proda se kompletna

acetilinska napeljava

s 30 lučmi. Naslov se izve v upravlštvu.

Trgovci! Razširjajte in berite
„Trgovski List!“

Dular & Fabiani

veletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

Jedilno orodje

vsake vrste, kakor žlic, vilic, nožev,
zajemal (Schöpfer) in druge kuhinjske
posode iz aluminija ter

svinčene plombe

dobavlja v vsaki množini

Tvornica „Cinal“,
Celje.

Novoustanovljena lastna gal-
vanizacijska naprava

sprejema po nizkih cenah vse pred-
mete v poniklanje, pobakrenje in po-
medenje. Ista prevzame tudi vsa vli-
valna dela iz aluminija, cinka in medi
(Messing).

Kupuje stare kovine
po najvišjih cenah.

Usnjarska industrija, d. d. na Bregu pri Ptuj

„PETOVIA“

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine
in navadne, gamaše, torbice, listnice,
denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.

I. C. MAYER
LJUBLJANA

MANUFATURA

62,10-10

EN GROS

EN DETAIL

ODPREMNO PODJETJE STEVO TONČIČ : MARIBOR

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

GG. TRGOVCI!

Poštni pakete iz inozemstva dobite v 8 dneh zacinjene na odrejeno mesto, ako iste oddaste na naslov

STEVO TONČIČ : MARIBOR

(Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe carinske odredbe. — Tozadevne informacije brezplačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna. Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosi s posebnim spoštovanjem

STEVO TONČIČ : MARIBOR

Telefon 230 in 330. — — Brzjavi: Tonspedit.

Carinsko posredništvo

Telefon 344.

Telefon 344.

F. & A. UHER

Maribor, Slovenska ul. 8

se priporoča za izvrševanje vseh
: : : carinskih poslov. : : :
Cene zmerne, točna in kulantna
: : : postrežba. : : :

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj
sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,

razmnožuje strojno in ročno pisavo paton neizbrljive steklene plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20-20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Podpisana tvrdka priporoča:

Pravi malinovec, citronov sok z raf. sladkorjem vkuhan po najnižji dnevni ceni.

Rum kompoz. za izdelovanje fason ruma; liker esenci: carski hrušovec, kimijevec in rosolia.

Istotako so na razpolago ekstrakti za brezalkoholne pijače: malinov in citronov!

Potnik Srečko,

tvornica sad. sokov, esenc in ekstraktov.

Ljubljana

Meteljkova ulica
(blizu Belgijske vojašnice).

KASTELIC IN DRUG

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 6/1.

priporoča od svoje zaloge:

Trgovski, fini in srednje fini pisarniški, dokumentni in srednje fini koncept, barvan (Kouleur) in tiskovni papir, karton za dopisnice, pivnik. Celulozni, Havana (za mast) in navadni omočni papir. Pisemski papir v kartonih in mapah, ter zavilke. Lepenke belo in ružavo.

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, kolonialno blago in vsakovrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavi: GRELIČ.

Telefon interurb. št. 246.

— Zahtevajte cenike! —

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornice: Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Auserwiesen etc., nudi po najnižji ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Veletrgovina
specerijskega in kolonialnega blaga

KAROL
HABER
Maribor

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlisen) nasproti Križanske cerkve.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinec

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev

igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke!

Postrežba točna!

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatom na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za krojače in šivilje.

Papir uradni, trgovski, pisarni, ovojni, svileni, prepisni, ogljeni itd., pisarniške in šolske potrebščine,

kuverte, vse vrste umetniške razglednice kupite najceneje pri tvrdki

IVAN GAJŠEK

Papirna trgovina - Ljubljana
Sv. Petra c. 2, poleg Prometne banke.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1

interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavi naslov: ESKOMPTNA. - Telefon interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borža.